

Sygn. akt XVII AmE 58/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

W następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Perdion - Kalicka

Protokolant: sekretarz sądowy Jadwiga Skrzyńska

po rozpoznaniu w dniu 23 lipca 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) Spółki z o.o. z siedzibą w R.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 28 grudnia 2012 r. znak (...)(...)

1. Oddala odwołanie;

2. Zasądza od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Małgorzata Perdion - Kalicka

Sygn. akt XVII AmE 58/13

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: Prezes URE), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia Przedsiębiorstwu (...) (...)Sp. z o.o. z siedzibą w R. (dalej: (...) Sp. z o.o.) kary pieniężnej, decyzją z dnia 28 grudnia 2012 r. znak (...) (...) ustalili, że wymieniony przedsiębiorca nie wywiązał się w 2011 r. z określonego w art. 9a ust. 8 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj. Dz. U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 ze zm.) obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia z kogeneracji, o których mowa w art. 9l ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne, wydanych dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo uiszczenia opłaty zastępczej obliczonej w sposób określony w art. 9a ust 8a ustawy - Prawo energetyczne.

Za powyższe działanie Prezes URE wymierzył powodowi karę pieniężną w wysokości 90.000 zł, co stanowiło 5,88 % przychodu tego przedsiębiorcy z działalności koncesjonowanej, osiągniętego przez przedsiębiorcę w poprzednim roku podatkowym.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył (...) Sp. z o.o., wnosząc o jej uchylenie w całości i umorzenie postępowania w pierwszej instancji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji.

Zaskarżonej decyzji powód zarzucił naruszenie:

- prawa materialnego, tj. art. 56 ust. 1 pkt 1a w zw z art. 9a ust. 8 ustawy - Prawo energetyczne poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że nie przestrzeganie obowiązku uzyskania i przedłożenia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia z kogeneracji lub uiszczenia opłaty zastępczej w każdej sytuacji nakłada na przedsiębiorstwo energetyczne obowiązek zapłaty kary pieniężnej;
- prawa materialnego, tj. art. 56 ust. 6 ustawy - Prawo energetyczne poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na uznaniu, że stopień szkodliwości czynu, którego dopuścił się Przedsiębiorca był znaczny;
- przepisów postępowania, tj. art. 77 § 1 w zw. z art. 80 k.p.a. poprzez niedokonanie wszechstronnego i wyczerpującego rozpatrzenia zebranego materiału dowodowego i pominięcie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, dotyczących sytuacji finansowej spółki (...) Sp. z o.o., co skutkowało przyjęciem tezy, że spółka ta ze swej winy nie wypełniła obowiązku określonego w art. 9a ust. 8 ustawy - Prawo energetyczne i jest zobowiązana do zapłaty kary pieniężnej w wysokości 90.000 zł.

W uzasadnieniu odwołania powód przyznał, że nie wypełnił ciążącego na nim obowiązku w 2011 r. wynikającego z przepisów Prawa energetycznego, tj. nie uzyskał i nie przedstawił Prezesowi URE do umorzenia świadectw pochodzenia z kogeneracji, jak również nie uiszczył do dnia 31 marca 2012 r. opłaty zastępczej za brakującą ilość energii elektrycznej w wysokości 55.118,53 zł ze względu na brak wystarczających środków osiągniętych w pierwszym kwartale 2012 r. oraz obawę braku środków na prowadzenie działalności gospodarczej i zakup energii elektrycznej. Wskazał, że przepisy Prawa energetycznego nie nakazują przedsiębiorcom podejmowania działań, które mogłyby sparaliżować funkcjonowanie spółki, co skutkowałoby wstrzymaniem dostaw energii odbiorcom. Oświadczył, że spółka znajduje się w trudnej sytuacji finansowej już od 2006 r. W ocenie powoda Prezes URE, wydając zaskarżoną decyzję, całkowicie pominął fakt, że (...) nie posiadał wolnych środków finansowych na wniesienie opłaty zastępczej, co powinno stanowić okoliczność zwalniającą go z odpowiedzialności za niewywiązanie się z ciążącego na nim obowiązku. Powód oświadczył, że musiał wybrać, które zobowiązania pozostawić bez pokrycia, aby zapewnić ciągłość dostaw energii stałym odbiorcom. W ocenie powoda takie działanie było zgodne z zasadami prawidłowej gospodarki co przemawia za uznaniem, że stopień jego zawinienia i szkodliwości czynu nie był znaczny. W konkluzji przedstawionych wyjaśnień powód stwierdził, że nie powinien podlegać karze pieniężnej nałożonej na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. Podtrzymał on w całości stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji oraz stwierdził, że przedstawione w odwołaniu okoliczności nie dają podstaw do jej uchylecia zgodnie z wnioskiem odwołującego. Wskazał, że fakt nie wykonania przez powoda obowiązku określonego w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego został potwierdzony w odwołaniu. Wobec tego wymierzenie powodowi kary pieniężnej zgodnie z art. 56 ust.1 pkt 1a Prawa energetycznego było uzasadnione. Podkreślił, że powołany przepis zobowiązuje go do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej, w sytuacji kiedy nie wykonał wspomnianego obowiązku. Wskazał ponadto, że art. 56 ust.1 i 2 Prawa energetycznego stanowi samodzielną podstawę nałożenia kary, zaś odpowiedzialność przedsiębiorcy nie jest oparta na zasadzie winy lecz na zasadzie bezprawności działania (zaniechania). Stopień zawinienia karanego podmiotu ma znaczenie przy ustalaniu wysokości kary, lecz nie ma wpływu na zasadność jej wymierzenia. Pozwany powołał się na ugruntowane orzecznictwo sądowe w tej kwestii i stwierdził, że powód myli się twierdząc, iż słaba kondycja finansowa jest okolicznością zwalniającą go z wykonania nałożonego ustawowego obowiązku. Prezes URE podkreślił, że wysokość nałożonej na powoda kary pieniężnej została ustalona zgodnie z zasadą określoną w art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego. Zaznaczył, że powód nie wykonał tego obowiązku również w latach 2006 - 2010. Stopień społecznej szkodliwości oceniał zaś przez pryzmat pożądanego zachowania dotyczącego wypełnienia obowiązku z punktu widzenia jego materialnej ujemnej treści. Zdaniem Prezesa URE jedynie znikomy stopień społecznej szkodliwości dawałby podstawę do uznania braku karygodności dla zachowania podmiotu.

Zarzuty powoda dotyczące naruszeń w postępowaniu administracyjnym, przed wydaniem zaskarżonej decyzji również uznał za niezasadne albowiem, zdaniem pozwanego postępowanie zostało przeprowadzone prawidłowo. Ponadto wskazał, że zarzuty dotyczące uchybień proceduralnych nie mogą stanowić podstawy uchylenia decyzji w postępowaniu przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. jest przedsiębiorstwem energetycznym posiadającym koncesję z dnia 18 czerwca 2004 r. znak (...) na obrót energią elektryczną w okresie od 25 czerwca 2004 r. do 25 czerwca 2014 r. W 2011 r. powód sprzedał odbiorcom końcowym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej energię elektryczną w ilości: 5084,899 MWh w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r., w tym 1653,815 MWh w okresie od dnia 10 września 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. /k. 1 - 2 akt adm./ W związku z tym, zgodnie z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego, na powodzie ciążyły obowiązki:

- a) uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia z kogeneracji, o których mowa w art. 9l ust. 1 pkt 1 ustawy – Prawo energetyczne na łączną ilość 167,801 MWh lub uiszczenia opłaty zastępczej w wysokości odpowiadającej tej ilości energii elektrycznej,
- b) uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia z kogeneracji, o których mowa w art. 9l ust. 1 pkt 1a ustawy – Prawo energetyczne na łączną ilość 6,615 MWh lub uiszczenia opłaty zastępczej w wysokości odpowiadającej tej ilości energii elektrycznej,
- c) uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia z kogeneracji, o których mowa w art. 9l ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo energetyczne na łączną ilość 1128,847 MWh lub uiszczenia opłaty zastępczej w wysokości odpowiadającej tej ilości energii elektrycznej.

Udział ilości energii elektrycznej wynikającej z uzyskanych i umorzonych świadectw pochodzenia z kogeneracji lub z uiszczonych opłaty zastępczej w wykonanej przez przedsiębiorstwo energetyczne całkowitej rocznej sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym powinien w 2011 r. wynosić dla jednostki kogeneracji, o której mowa w:

- art. 9l ust. 1pkt 1 Prawa energetycznego nie mniej niż 3,3% ,
- art. 9l ust. 1pkt 1a Prawa energetycznego nie mniej niż 0,4%
- art. 9l ust. 1pkt 2 Prawa energetycznego nie mniej niż 22,2%.

Wysokość opłaty zastępczej, którą powód musiał uiścić w celu zwolnienia się z obowiązku przedstawienia do umorzenia świadectwa pochodzenia energii z kogeneracji wykonania odpowiadała kwocie 55.118,53 zł

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w toku postępowania administracyjnego, które nie były przez strony kwestionowane.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że powód nie kwestionował zarówno istnienia po jego stronie obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia o jakich mowa w decyzji jak i faktu nie wykonania tego obowiązku.

Ustawową podstawę powyższego obowiązku powoda stanowił art. 9a ust. 8 ustawy – Prawo energetyczne, który nakładał na przedsiębiorstwa energetyczne obowiązek uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu

Regulacji Energetyki świadectwo pochodzenia z kogeneracji, o którym mowa w art. 91 ust. 1, wydane dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub uiszczenia opłaty zastępczej, w terminie określonym w ust. 5, obliczoną w sposób określony w art. 9a ust. 8a.

W świetle powyższego obowiązku i faktu jego niewykonania przez powoda nie budzi także wątpliwości zasadność nałożenia przez Prezesa URE na (...) kary pieniężnej. Słusznie bowiem podniósł pozwany, że przepis art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego nie daje Prezesowi URE prawa wyboru i obliguje go do nałożenia na wskazanego w tym przepisie przedsiębiorcę, kary pieniężnej w wysokości ustalonej na zasadach określonych w tym przepisie.

Zgodnie bowiem z treścią art. 56 ust. 1 pkt 1a ustawy Prawo energetyczne, karze pieniężnej podlega, kto nie przestrzega obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji albo nie uiszcza opłat zastępczych, o których mowa w art. 9a ust. 1 i 8 Prawa energetycznego.

Przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu w przedmiotowej sprawie jest zatem ocena zasadności wymierzenia przez pozwanego kary w wysokości kwestionowanej przez powoda.

Rozstrzygając spór, Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów podzielił stanowisko Prezesa URE, uznając, iż w przedmiotowej sprawie zasła przesłanka wymierzenia kary pieniężnej określona w przepisie art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego.

W przedmiotowej sprawie brak było natomiast podstaw do zastosowania instytucji odstąpienia od nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 6a Prawa energetycznego. Zastosowanie instytucji odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej zostało przewidziane przez ustawodawcę w przypadku zaistnienia pozytywnych materialno-prawnych przesłanek ustawowych. Przesłankami tymi są: znikomy stopień społecznej szkodliwości czynu, zaprzestanie naruszania prawa oraz realizacja obowiązku przez adresata kary. W sprawie niniejszej bezspornie powód nie wykonał ciążących na nim obowiązków ustawowych a społeczną szkodliwość stwierdzonego naruszenia z uwagi na jego wartość nie jest znikoma. Ponadto przed wydaniem zaskarżonej decyzji powód nie usunął negatywnych skutków naruszenia i nie spełnił obowiązku, choćby częściowo i po terminie. Zatem prawidłowo Prezes URE nie odstąpił od wymierzania kary.

Odnosząc się do podniesionych przez powoda w odwołaniu zarzutów należy dodatkowo wskazać, iż odpowiedzialność ponoszona na podstawie art. 56 Prawa energetycznego jest odpowiedzialnością o charakterze obiektywnym, tj. nie jest oparta na zasadzie winy i wypływa z samego faktu naruszenia przepisów. Zatem również podnoszona przez (...) okoliczność niewywiązania się z obowiązków ustawowych ze względu na kłopoty finansowe i zagrożenie utratą płynności, czy nawet upadłości spółki nie ma w niniejszym postępowaniu żadnego znaczenia. Jak słusznie zauważył bowiem Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 25 czerwca 2009 r. sygn. akt VI ACA 7/09 rzeczą każdego przedsiębiorcy jest tak zarządzać swoim majątkiem, aby mieć odpowiednie środki na pokrycie zobowiązań, także natury publicznoprawnej.

Pozwany wymierzając powodowi karę pieniężną prawidłowo uwzględnił także przesłanki wymiaru kary o jakich mowa w przepisie art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego tj. stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

W odniesieniu do szkodliwości społecznej czynu, to należało podnieść za Prezesem URE, że była ona wysoka i przemawiała za podniesieniem wysokości kary pieniężnej, gdyż zachowanie powoda polegające na niewykonywaniu obowiązków ustawowych było notoryjne i w odniesieniu do nieprzedstawienia świadectwa pochodzenia odnosiło się także do lat 2006 - 2010, kiedy to powodowa spółka również nie wywiązała się z obowiązku określonego w art. 9a ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne.

Za prawidłowe należy również uznać twierdzenie Prezesa URE o znacznym stopniu zawinienia powoda. Ocena stopnia zawinienia została dokonana przy uwzględnieniu okoliczności, iż powód prowadzi koncesjonowaną działalność gospodarczą polegającą na obrocie energią elektryczną, w związku z czym zobowiązany jest do dołożenia należytej

staranności w celu prawidłowego wypełniania swoich obowiązków w myśl art. 355 § 2 k.c. Powód nie wskazał żadnych racjonalnych okoliczności, które usprawiedliwiłyby niewniesienie opłaty zastępczej, a co za tym idzie zmniejszyły stopień jego zawinienia. Za taką okoliczność nie można bowiem uznać największych nawet kłopotów finansowych przedsiębiorstwa, które nie mogą mieć wpływu na realizację publicznoprawnych zobowiązań przedsiębiorcy. Dodatkowo wskazać należy, iż wskazywana jeszcze na etapie postępowania administracyjnego konieczność dokonywania inwestycji w roku 2011 w żaden sposób nie usprawiedliwia niewypełnienia obowiązków wynikających z przepisów ustawy. Wynika bowiem z powyższego, iż przedsiębiorca w prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej przekłada inne zobowiązania nad te obowiązkowe wynikające z działalności koncesjonowanej, ujęte w ustawie - Prawo energetyczne.

Powyższe okoliczności prawidłowo znalazły odzwierciedlenie w wysokości wymierzonej powodowi kary pieniężnej, która właściwie została podwyższona w stosunku do kary minimalnej o której mowa w art. 56 ust 2a pkt. 3 pe. Kara minimalna stanowiąca iloczyn współczynnika 1,3 oraz wysokości opłaty zastępczej wynosiła w sprawie niniejszej kwotę 71.654,09 zł, zaś po jej podwyższeniu, z powodów o których mowa wyżej, została ostatecznie określona w decyzji na poziomie 90.000 zł, co stanowi 5,88 % przychodu osiągniętego przez powoda z działalności koncesjonowanej w 2011r. Kara w tej wysokości mieści się w granicach zagrożenia ustawowego, przewidzianego w art. 56 ust. 3 prawa energetycznego, a jednocześnie pozwala przypuszczać, że odniesie ona pożądane skutki na przyszłość i to zarówno w ramach prewencji indywidualnej i spowoduje, że powód nie będzie w przyszłości naruszał przepisów ustawy jak i prewencji generalnej a więc w odniesieniu do innych przedsiębiorców energetycznych na których nałożony jest tożsamy obowiązek.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 479⁵³ k.p.c. oddalił odwołanie uznając je za bezzasadne.

Wobec tego, że powód w całości sprawę przegrał, w myśl art. 98 k.p.c. został na niego nałożony obowiązek zwrotu na rzecz strony przeciwnej – Prezesa URE, poniesionych przez niego kosztów niezbędnych do celowej obrony, które w sprawie niniejszej ograniczały się do kosztów zastępstwa procesowego, o czym Sąd orzekł w pkt. 2 wyroku.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka